

STANDARDY BHP

13.0 Roboty i prace specjalistyczne

Standard zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas wykonywania specjalistycznych robót i prac w budownictwie.

UWAGA

Wykonywanie robót i prac specjalistycznych wiąże się z występowaniem zagrożeń dla osób bezpośrednio w nie zaangażowanych oraz dla przebywających w pobliżu. Środki techniczne i organizacyjne, zmniejszające ryzyko wystąpienia wypadków i innych niebezpiecznych zdarzeń związanych z wykonywaniem tych prac, powinny być określone w **Planie BIOZ (2)**.

A. WSTĘP

1. **Roboty i prace specjalistyczne** opisane w **Standardach grupy 13** obejmują:

- roboty palowe,
- wykonywanie ścian szczelinowych oraz ścianek szczelnych,
- roboty budowlane i inne prace prowadzone na obszarze kolejowym w ramach zadania inwestycyjnego,
- roboty mostowe,
- roboty budowlane i montażowe prowadzone na wodzie oraz pod wodą (w tym przy użyciu kesonów),
- prace spawalnicze (elektryczne i gazowe) i inne prace gorące,
- czyszczenie powierzchni metodami strumieniowo-ściernymi - piaskowanie,
- układanie mas bitumicznych,
- roboty wiertnicze i cementacyjne,
- roboty impregnacyjne i odgrzybieniuowe.

2. Roboty i prace specjalistyczne:

- podlegają ścisłym wymaganiom technicznym i jakościowym określonym w dokumentacji projektowej, specyfikacjach technicznych, dokumentacji producentów materiałów, wyrobów i maszyn oraz normach budowlanych,
- wymagają od wykonawcy – **organizatora pracy (8)** zaawansowanej wiedzy, dużego doświadczenia, wysokich kwalifikacji oraz dysponowania specjalistycznymi maszynami i sprzętem.

B. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT

1. Roboty i prace specjalistyczne należy zaplanować zgodnie z projektem, specyfikacjami technicznymi, instrukcjami producentów wyrobów, materiałów i maszyn, a także wytycznymi **Planu BIOZ (2)**.
2. Na etapie planowania robót należy przeanalizować warunki w miejscu ich wykonywania oraz wymagania prawne, specyficzne dla danego zakresu. Konieczne jest wdrożenie działań zapobiegających zagrożeniom lub ograniczających negatywne skutki dla zdrowia i życia ludzi, a także dla środowiska lub mienia.
3. Wszystkie materiały i wyroby wykorzystywane przy wykonywaniu robót powinny być wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku krajowym zgodnie z właściwymi przepisami. **Organizator pracy (8)** - wykonawca robót - ma obowiązek posiadania na budowie pełnej dokumentacji materiałów i wyrobów przeznaczonych do wykonania robót - np. karty charakterystyki substancji chemicznych lub ich mieszanin (KCh), **Deklaracje Właściwości Użytkowych - DWU wyrobu (37)**.

4. Podstawą do rozpoczęcia i prowadzenia robót jest **IBWR (22)** zawierająca **ocenę ryzyka dla Zadania (35)**. **Organizator pracy (8)** ma obowiązek przygotowania **IBWR (22)** w oparciu o **Plan BIOZ (2)**, wytyczne projektanta, specyfikacje techniczne oraz wymagania producentów materiałów, wyrobów i maszyn, które zostaną użyte podczas realizacji prac.
5. **Ocena ryzyka dla Zadania (35)** musi obejmować identyfikację zagrożeń, jakie mogą wystąpić od momentu dostarczenia materiałów, wyrobów i maszyn na teren budowy, poprzez ich przygotowanie do użycia i wykonanie robót. Środki zapobiegawcze – techniczne i organizacyjne - muszą obejmować wszystkie etapy realizacji robót.
6. Wszyscy pracownicy uczestniczący w organizacji i realizacji tych robót powinni zostać zapoznani z **IBWR (22)** oraz ze szczegółowymi instrukcjami bezpiecznej pracy.
7. Pracownicy muszą być **kompetentni (7)**, poddawani systematycznym badaniom lekarskim, szkoleniom BHP i instruktażom związanym z wykonywaną pracą. Muszą również posiadać wymagane kwalifikacje.
8. Roboty i prace specjalistyczne muszą być prowadzone pod nadzorem **kompetentnych osób (7)**, które przeszły szkolenie z zakresu BHP przeznaczone dla osób kierujących pracownikami.
9. Pracowników należy wyposażyć w odzież roboczą i kamizelkę ostrzegawczą lub odzież ochronną spełniającą wymagania dla 2 klasy odblaskowości, obuwie ochronne oraz **środki ochrony indywidualnej - ŚOI (15)**, tj. hełm ochronny z paskiem podbródkowym, okulary ochronne spełniające wymagania dla 1 klasy optycznej.
10. W zależności od rodzaju wykonywanej pracy i związanych z nią zagrożeń pracownikom należy zapewnić również inne wyposażenie osobiste, odzież, obuwie i **ŚOI (15)**.
11. Wyposażenie osobiste musi być zgodne ze **Standardami 18.5. Odzież i obuwie** oraz **18.4. ŚOI – sprzęt i ochrony indywidualne**.
12. Do transportu materiałów i wyrobów na teren budowy należy zapewnić środki transportu, które zagwarantują zabezpieczenie tych materiałów przed uszkodzeniem i przemieszczaniem się podczas transportu.
13. Miejsca rozładunku, pola odkładcze i place składowe, a także sposób składowania materiałów i wyrobów do robót szalunkowych, należy zorganizować w sposób opisany w **Standardzie 9.7 Magazynowanie i składowanie**. Miejsce składowania powinno być wygradzone, wyrównane i utwardzone z uwzględnieniem odpowiednich spadków do odprowadzenia wód opadowych.
14. Osprzęt pomocniczy używany do rozładunku i transportu materiałów i wyrobów musi być atestowany, sprawny technicznie i kompatybilny z urządzeniem transportowym i transportowanym ładunkiem. Wytyczne zawarte są w **Standardzie 11.3 Osprzęt pomocniczy do podnoszenia**, a także na stronie **Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie (1)** [Transport pionowy](#).
15. Maszyny, urządzenia i elektronarzędzia stosowane przy realizacji robót muszą spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących systemu oceny zgodności. Powinny być również sprawne technicznie.
16. Stanowiska prac w wykopach należy zorganizować z uwzględnieniem wymagań **Standardu 3.1 Wykopy (wąsko i szerokoprzestrzenne)** oraz **Standardu 3.3 Obudowy ścian, szalunki, zabezpieczenia**.
17. Powierzchnie i stanowiska pracy wzniesione powyżej 1 m muszą być zabezpieczone przed upadkiem z wysokości barierami ochronnymi, zgodnie ze **Standardem 18.1 Zbiorowe – bariery ochronne (balustrady)** lub siatkami bezpieczeństwa, zgodnie ze **Standardem 18.2 Zbiorowe – siatki bezpieczeństwa**. Wytyczne dotyczące zabezpieczeń zbiorowych - **WZZ (21)** dostępne są również na stronie **Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie (1)**: [WZZ Wytyczne.pdf](#).
18. Jeżeli nie ma możliwości zastosowania środków ochrony zbiorowej – **ŚOZ (14)** lub warunki pracy wymagają dodatkowego zabezpieczenia przed upadkiem, należy zapewnić stosowanie **indywidualnego sprzętu ochronnego – ŚOI (15)**, zamocowanego do stałego lub tymczasowego punktu kotwiczącego.
19. Stanowiska pracy muszą być oświetlone; punkty świetlne powinny zapewniać równomierne oświetlenie, bez ostrych cieni i efektu olśnienia. Wytyczne w tym zakresie zostały zawarte w **Standardzie 9.5 Oświetlenie terenu budowy i stanowisk pracy**.
20. Przy planowaniu prac i robót specjalistycznych przy użyciu maszyn i urządzeń należy zapewnić, aby spełniały one wymagania **Standardów grupy 14**.

C. DZIAŁANIA PODCZAS PROWADZENIA ROBÓT

1. Roboty i prace specjalistyczne mogą być zaliczane do **prac szczególnie niebezpiecznych (3)**.
2. Prace tego typu należy prowadzić zgodnie ze specyfikacją techniczną i innymi dokumentami odniesienia materiałów i wyrobów, DTR i instrukcjami obsługi maszyn, urządzeń i sprzętu oraz z **IBWR (22)**. Konieczne jest wykorzystanie środków technicznych i organizacyjnych, które zapewniają bezpieczeństwo na stanowiskach pracy.
3. Roboty i prace specjalistyczne muszą być prowadzone przez pracowników **kompetentnych (7)** i pod **bezpośrednim nadzorem (9)**, a jeżeli ich zakres mieści się w definicji **prac szczególnie niebezpiecznych (3)** - pod stałym nadzorem.
4. Roboty i prace specjalistyczne należy prowadzić w oparciu o szczegółowe procedury wynikające z przepisów prawa, regulacji miejscowych i instrukcji obowiązujących na terenie prowadzonej inwestycji (np. obowiązujących u zarządzającego danym obszarem).
5. Szczegółowe zasady prowadzenia robót palowych zawarte są w **Standardzie 13.1 Palowanie**.
6. Szczegółowe zasady wykonywania ścian szczelinowych oraz ścianek szczelnych zawarte są w **Standardzie 13.2 Ściany szczelinowe i ścianki szczelne**.
7. Minimalne wymagania dotyczące organizacji i bezpieczeństwa prowadzenia robót i prac w granicach obszaru kolejowego zawarte są w **Standardzie 13.3 Prace na obszarze kolejowym**.
8. Wymagania obowiązujące podczas budowy nowych mostów oraz remontów i modernizacji istniejących obiektów mostowych zawarte są w **Standardzie 13.4 Roboty mostowe**.
9. Warunki bezpieczeństwa, jakie należy zapewnić podczas realizacji robót budowlanych i montażowych prowadzonych w pobliżu akwenów, na wodzie lub wykonywanych pod wodą (prace w kesonach, prace nurkowe), zostały zawarte w **Standardzie 13.5 Roboty na wodzie, z wody oraz w kesonach**.
10. Szczegółowe zasady prowadzenia prac spawalniczych i innych prac gorących, takich jak napawanie, lutowanie, lutospawanie, zgrzewanie i cięcie termiczne, zawarte są w **Standardzie 13.6 Cięcie i spawanie metali**.
11. Szczegółowe zasady prowadzenia robót polegających na czyszczeniu powierzchni metodami strumieniowo-ściernymi zawarte są w **Standardzie 13.7 Piaskowanie**.
12. Minimalne wymagania, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas prowadzenia robót bitumicznych, zawarte są w **Standardzie 13.8 Układanie mas bitumicznych**.
13. Warunki prowadzenia specjalistycznych robót wiertniczych i cementacyjnych zawarte są w **Standardzie 13.9 Roboty wiertnicze i cementacyjne**.
14. Wymagania dotyczące organizacji i prowadzenia robót impregnacyjnych i odgrzybieniuowych zawarte są w **Standardzie 13.10 Roboty impregnacyjne i odgrzybieniuowe**.
15. Jeśli warunki lub sposób prowadzenia robót nie są zgodne z przepisami i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika, a także w sytuacji, kiedy wykonywana przez niego praca stanowi zagrożenie dla innych osób, każdy pracownik ma obowiązek:
 - powstrzymania się od wykonywania pracy,
 - ostrzeżenia o zauważonym niebezpieczeństwie osób znajdujących się w rejonie zagrożenia,
 - niezwłocznego zawiadomienia przełożonego o niebezpieczeństwie.